

ΚΡΑΤΙΚΗ
ΟΡΧΗΣΤΡΑ
ΑΘΗΝΩΝ

54^η ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

1995-1996

7^η ΣΥΝΑΥΛΙΑ

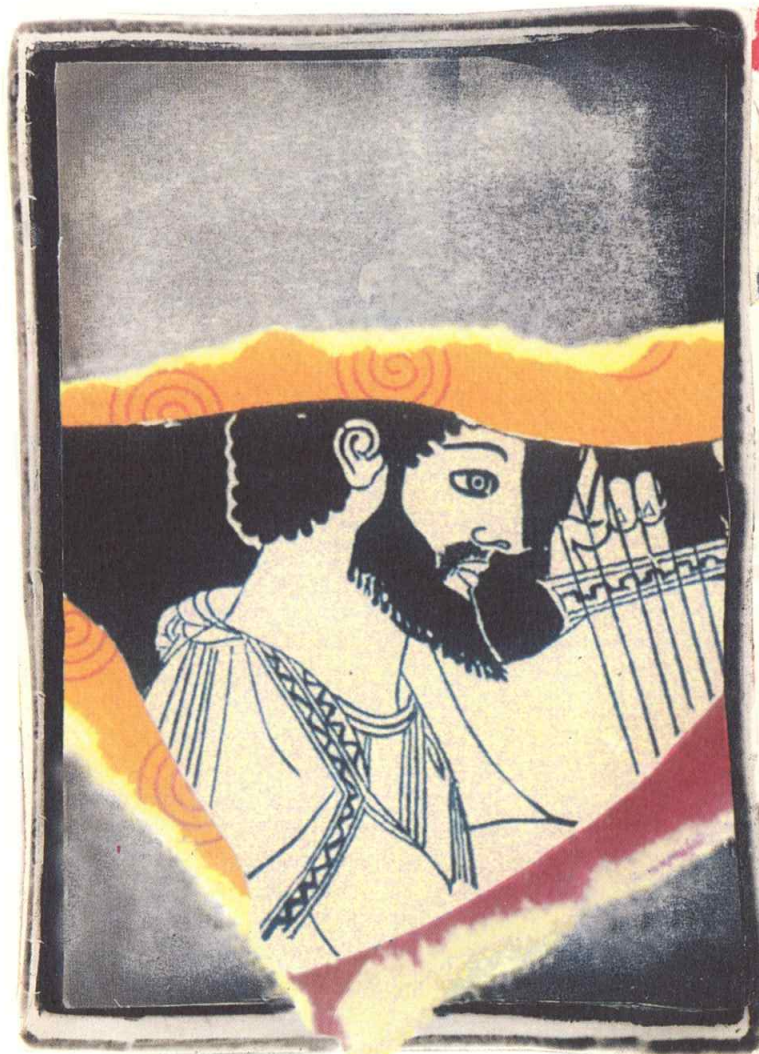
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΟΡΧΗΣΤΡΑΣ
ΒΥΡΩΝ ΦΙΔΕΤΖΗΣ

ΣΟΛΙΣΤ

ΕΒΑ URBANOVÁ
σοπράνο

EDMUND BARHAM
τενόρος

27 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1996
ΜΕΓΑΡΟ ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΑΘΗΝΩΝ
ΑΙΘΟΥΣΑ ΦΙΛΩΝ ΤΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ

ΚΡΑΤΙΚΗ ΟΡΧΗΣΤΡΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΑΡΗΣ ΓΑΡΟΥΦΑΛΗΣ
ΑΡΧΙΜΟΥΣΙΚΟΙ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΣΥΜΕΩΝΙΔΗΣ
ΒΥΡΩΝ ΦΙΛΕΤΖΗΣ

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Πρόεδρος
ΧΡΗΣΤΟΣ Δ. ΛΑΜΠΡΑΚΗΣ
Αντιπρόεδρος
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΣΥΜΕΩΝΙΔΗΣ
Μέλη
ΝΙΚΟΣ ΓΚΙΝΟΣ
ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΔΕΣΠΟΤΙΔΗΣ
ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΣΦΕΤΣΑΣ
Γραμματείς
ΤΖΕΝΗ ΛΙΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

ΕΙΔΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΣ ΣΥΝΑΥΛΙΩΝ

Πρόεδρος
ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΠΑΠΑΠΕΤΡΟΠΟΥΛΟΣ
Αντιπρόεδρος
ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΔΡΑΓΑΤΑΚΗΣ
Μέλη
ΒΑΝΤΑ ΑΛΕΞΙΟΥ
ΑΡΗΣ ΓΑΡΟΥΦΑΛΗΣ
ΓΙΩΡΓΟΣ ΜΟΝΕΜΒΑΣΙΤΗΣ
Γραμματείς
ΤΖΕΝΗ ΛΙΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΗΣ ΟΡΧΗΣΤΡΑΣ

Α' ΒΙΟΛΙΑ

Δεσποτίδης Παντελής (εξάρχων)
Τζουμάνης Γιάννης
Βαλεντίης Παναγιώτης
Ζαχαλίας Γιάννης
Καλλιωντζή Μαρία
Μαργαρίτης Σταύρος
Οικονομίδου Ελένη
Παπαστάμου Κώστας
Σέττας Κώστας
Σταλήμερος Γιώργος
Βολίνοκαγια Νίνα
Γεωργίου Στέλλα
Λάκου Ανίλντα
Λίμοροβα Λιουντμίλα
Παπαδημητρίου Γιάννης
Παππά Μιρέλα
Τερζιάν Αρτάς
Φάμπα Έφφ

Β' ΒΙΟΛΙΑ

Τσοούτσος Σπύρος
Μανδίκου Νατάσα
Καψάλης Βύρων
Κούφφ Ειρήνη
Γαγγάδης Γιώργος
Δημητράς Παναγιώτης
Κατοιφέρης Ελευθέριος
Μακρή Αναστασία
Σδούκου Άννα
Σιάκν Χριστίνα
Αγγελοπούλου Δήμητρα
Καραγεωργόπουλος Κώστας
Μπασάρη Μαργαρίτα
Οικονόμου Μιχάλης
Παπανικολάου Αλέξανδρος
Σγάρας Σέργιος
Τζιώτης Παναγιώτης
Χαραλαμποπούλου Γουέντυ

ΒΙΟΛΕΣ

Κάρδαρης Νίκος
Ανανά-Κιοσόγλου Νατάσα
Αναστασιάδου Αλκίνοτις
Βιτσαρά Νίκη
Δημητροπούλου-Παναγοπούλου
Μαρίνα
Τσορούκογλου Πρόδρομος
Γιουσούποβα Λίλια
Ζολοταρένκο Ευγενία
Καραμπουλάτ Κωνσταντίνος
Μπότσεβα Μαλίνκα
Σινά Γκέρτα
Σμυρνόφ Μιχαήλ
Τσομαντιώτη Ιρένα

ΒΙΟΛΟΝΤΣΕΛΑ

Γούζιος Δημήτρης
Βαλεντί Φίτα
Κύρου Κώστας
Κατοικάκης Γιώργος
Κοτζιάς Νίκος
Ντουφεξιάδης Δημήτρης
Ταχιάτης Στέλιος
Βάσσου Μαριλένα
Βόλκοφ Ολέγκ
Κιολίσινα Μαρίνα
Κολοβού Λευκή
Μπινέρη Μαρκέλλα
Παπαδημητρίου Βάνια

ΚΟΝΤΡΑΜΠΙΑΣΑ

Σούτς Τάσος
Σπυρίδης Λάζαρος
Αγαπτός Γιάννης
Τσούλου Αλεξάνδρα
Αρκατίνης Χαράλαμπος
Καραγεώργος Γιώργος
Μαρτινκέβιτς Βιατοσελάβ
Μπράτουσκα Γεβγκένι
Πελεκάνης Αντώνης

ΦΛΑΟΥΤΑ

Ρούτιμαν Ουρς
Δράκος Παναγιώτης
Γεωργίου Θωμάς
Χριστοπούλου Ροζίνα
Ρέγγιος Σπύρος

ΟΜΠΟΕ

Σιελέ Κλωντ
Χριστόπουλος Βαγγέλης
Αργυρόπουλος Χρήστος
Θωμαΐδου Ξένια
Παντελίδου Χριστίνα

ΚΛΑΡΙΝΕΤΑ

Γκίνος Νίκος
Κιοσόγλου Στάθης
Καραγιάννης Γιώργος
Κούφαλης Γιάννης
Δεμριτζόγλου Ηλίας

ΦΑΓΚΟΤΑ

Αργυρόπουλος Σπύρος
Οικονόμου Αλέξανδρος
Οικονόμου Μίλτος
Μαρτζούκος Στάθης
Μπάσιος Οδυσσεάς

ΚΟΡΝΑ

Σκούρας Βαγγέλης
Σπίνουλας Νίκος
Παπαδόπουλος Νίκος
Καραγιάννης Διαμαντίνης
Μιχαήλ Πέτρος
Παπαχρήστος Αλέξανδρος
Τζαφέστας Τρύφων
Μπάρκας Ηλίας

ΤΡΟΜΠΕΤΕΣ

Καίσαρης Παναγιώτης
Καραμπέτσος Γιάννης
Παυλόπουλος Παναγιώτης
Δημητρίου Αθανάσιος
Παναγιωτόπουλος Βασίλειος

ΤΡΟΜΠΟΝΙΑ

Πυλαρινός Ανδρέας
Στέφος Παναγιώτης
Κλαβανίδης Αναστάσιος
Σκορδαλός Σωτήρης
Αυγερινός Κωνσταντίνος

ΤΟΥΜΠΕΣ

Γραμμένος Νικόλαος
Ραράκος Γεώργιος

ΤΥΜΠΑΝΑ

Αργυρόπουλος Χαράλαμπος
Μαρινάκης Δημήτρης

ΚΡΟΥΣΤΑ

Χρυστίδης Αλέκος
Λάμπουρας Σπύρος
Μπαγιώκα Αθανασία
Τριανταφύλλου Στυλιανή

ΑΡΠΕΣ

Κρίθαρν Αλίκη
Κρουτοέρου Ιεάνα

ΠΙΑΝΟ

Ψωμιάδης Ελευθέριος

Έφορος Ορχήστρας: Στέλιος Ταχιάτης

Η σημερινή συναυλία, αφιερωμένη αποκλειστικά στην όπερα, παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον, διότι εκτός από τις άριες και τα ντουέτα των γνωστών ιταλών εκπροσώπων του μουσικού αυτού είδους, παίζονται, σε α' εκτέλεση από την Κ.Ο.Α., 4 ορχηστρικά κομμάτια, διαφορετικής τάσεως και προελεύσεως: Η Εισαγωγή από την *Μαρία Αντουανέττα*, το Πρελούδιο από την *Ισαβέλλα του Άσπεν*, το Εμβυτήριο από τον *Προφήτη* και η Σουΐτα από την όπερα *Ο θρύλος της αόρατης πόλης του Κίτεζ και η παρθένα Φεβρωνία*.

Το Εμβυτήριο από την όπερα *Ο προφήτης* (1849) του γεννημένου στη Γερμανία, γοπτευμένου από την Ιταλία και μαγεμένου από το Παρίσι, Ιάκωβου Μέγερμπερ, είναι έργο με θαυμάσια μουσική, πλούσιο σε αρμονίες, ρυθμική ζωντάνια, εκφραστική ευελιξία στη μελωδία και μελετημένο χειρισμό των ορχηστρικών χρωμάτων.

Η Σουΐτα του Ρίμοκι - Κόρσακοφ *Ο θρύλος της αόρατης πόλης του Κίτεζ και η παρθένα Φεβρωνία* (1903-05) είναι μικρογραφία της τετράπρακτης ομώνυμης όπερας του συνθέτη, η οποία στηρίζεται, θεματικά μιν σε δύο παλιούς ρώσικους μύθους, που αναφέρονται στο θαύμα της σωτηρίας μιας πόλης, ηθικά δε στις διδαχές του Χριστιανισμού. Ηρωίδα του έργου είναι η κόρη Φεβρωνία που ζει ολομόναχη στο δάσος. Εκεί την ανακαλύπτει ο νεαρός πρίγκιπας Βσιέβολοντ κι αποφασίζει να την παντρευτεί. Στο Μικρό Κίτεζ αρχίζουν οι γαμήλιες προετοιμασίες. Οι κάτοικοί του όμως, φοβισμένοι από μία προφητεία για την καταστροφή της πόλης τους και παρασυρμένοι από τον πονηρό Γκρίσα, εναντιώνονται στη Φεβρωνία. Οι Τάταροι εισβάλλουν στην πόλη και αιχμαλωτίζουν τη Φεβρωνία και τον πονηρό Γκρίσα, ο οποίος αποκαλύπτει στους εχθρούς το δρόμο για την ιερή πόλη του Μεγάλου Κίτεζ. Η προσευχή όμως της Φεβρωνίας στην Παναγία σώζει την πόλη, που καλύπτεται ξαφνικά από πυκνή ομίχλη και χάνεται από τα μάτια των εχθρών. Ο πρίγκιπας σκοτώνεται στη μάχη, αλλά κι οι Τάταροι νικούνται. Η Φεβρωνία, μόνη της πια σ' ένα έρημο δάσος, βλέπει μπροστά της, λίγο πριν πεθάνει, την οπτασία του πρίγκιπα, ενώ ένα ιερό πουλί προαναγγέλλει, με το τραγούδι του, την αιώνια ζωή των δύο νέων.

Με την ευκαιρία της εκτέλεσης των δύο έργων του Παύλου Καρρέρ, στο σημερινό πρόγραμμα περιλαμβάνεται επίσης σύντομο κείμενο του μουσικολόγου και μουσικοκριτικού Γιώργου Λεωτσάκου, ελάχιστη προσφορά στον σημαντικό επανήσιο συνθέτη.

ΠΑΥΛΟΣ ΚΑΡΡΕΡ

(1829 - 1896)

ΓΙΑ ΤΑ 100 ΧΡΟΝΙΑ ΑΠΟ ΤΟ ΘΑΝΑΤΟ ΤΟΥ

του Γιώργου Λεωτσάκου

Την τελευταία δεκαετία η ελληνική μουσικολογική έρευνα, σημείωσε άλματα ως προς τη μελέτη της επανησιακής μουσικής: σε συνάρτηση με σειρά ανακαλύψεων χαμένων επανησιακών έργων, αναθεώρησε δραματικά προκαταλήψεις δεκαετιών για το σύνολο της μουσικής μας – προκαταλήψεις που θεωρούνταν θέσφατα ενώ δεν αντιπροσώπευαν παρά ιδιοτέλειες, από μια άποψη συγγνωστές και πάντως ερμηνεύσιμες. Κορύφωμα ίσως της συλλογικής αυτής προσπάθειας, η συναυλία της 18.11.1995, υπό τη διεύθυνση του Βύρωνα Φιδετζή (αρχιμουσικού και της αποψινής συναυλίας) στο Δημοτικό Θέατρο Κερκύρας, με έργα για φωνή και ορχήστρα του γενάρχη της έντεχνης ελληνικής μουσικής Νικόλαου Χαλικιόπουλου - Μάντζαρου (1795-1872), με την ευκαιρία των 200 χρόνων από τη γέννησή του: την οργάνωσε το Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Ιονίου Πανεπιστημίου, υπό την καθοδήγηση του χαλκέντερου καθηγητή Χάρη Ξανθουδάκη, υπήρξε αποκαλυπτική για το διαμέτρημα του συνθέτη του Εθνικού μας Ύμνου και διέλυσε πλήθος προκαταλήψεων για το έργο του.

Όμως και το 1996 συμπληρώνεται ένας αιώνας από το θάνατο (Ζάκυνθος, 7 Ιουνίου 1896) του Ζακυνθίου Παύλου Καρρέρ, αλλά και του Κερκυραίου μαθητή του Μάντζαρου Σπυριδώνος Ξύνδα (γενν. Κέρκυρα, 1814; - θάν. Αθήνα, 11 Νοεμβρίου 1896). Αν το μεγαλύτερο μέρος του έργου του Ξύνδα χάθηκε (ό,τι σώζεται περιλαμβάνει ελάχιστα δείγματα ορχηστρικής μουσικής του), το αντίθετο συμβαίνει με τον Καρρέρ: από την άποψη αυτή πρέπει να θεωρείται ως προνομιούχος μεταξύ των επανησιών συνθετών, αφού ήδη σώζονται 8, από τα μαρτυρούμενα 10 λυρικά του έργα. Λείπουν ακόμη η νεανική όπερα *Dante e Bice* (Δάντης και Βεατρίκη, Μιλάνο, Θέατρο Κάρκανο, 1852) και το κωμικό μονόπρακτο σε κείμενο Ιωάννου Τσακασιάνου *Ο κόντε Σπουργίτης* (1888;). Το 1992, όταν ο υπογράφων δημοσίευσε τον ανατριχιαστικό κατάλογο *Οι χαμένες ελληνικές όπερες ή ο αφανισμός του μουσικού μας πολιτισμού*, στην ετήσια έκδοση *Επίλογος '92* (Αθήνα, 1992 - σσ. 398-

428), ανάμεσα στις χαμένες όπερες του ζακυνθίου μουσουργού, περιλάμβανε δύο ακόμη: τη *Rediviva* δηλαδή *Αναζήσασα* (πρώτη: Μιλάνο, Θέατρο Κάρκανο, 1855) και την *Κυρά Φροσύνη* (πρώτη: Ζάκυνθος, 16.11.1868). Την παρτιτούρα ορχήστρας της πρώτης, καθώς και ιδιογραφή της όπερας *Ισαβέλλα του Ασπεν* (πρώτη: Μιλάνο, Θέατρο Κάρκανο, 9 Απριλίου 1855) ανακάλυψε ο υποφαινόμενος το 1994, στο Μιλάνο, Βιβλιοθήκη Ωδείου Τζουζέππε Βέρντι. Με την ευγενική συνεργασία της διεύθυνσης του ιδρύματος απέκτησε μικροφίλμ τους, τα οποία κατέθεσε το 1995 στο Μουσικό Αρχείο του Συλλόγου Οι Φίλοι της Μουσικής. Και τα τέλη του 1995, ο φίλος ιστορικός και συγγραφέας Νίκος Λούντζης ευτύχησε να ανακαλύψει, στο αρχείο των τραγουδιστών Στέλλας και Ιωάννου Κοκκίνη, παρτιτούρα ορχήστρας και σπαρτίτο (φωνές - πιάνο) της *Κυρά Φροσύνης!*

Σύμφωνα με το «κολοβό» χειρόγραφο των *Απομνημονευμάτων* Καρρέρ (εκδ. επιμέλεια Ντίνου Κονόμου, *Φιλολογική Πρωτοχρονιά* 1962), ο συνθέτης έμεινε στο Μιλάνο από 25.5.1850 ως 29.7.1857. Ωστόσο, λείπουν σελίδες που καλύπτουν το χρονικό αυτό διάστημα. Το κενό συμπλήρωσε αρκετά η έρευνά μας – βλ. την ανακοίνωσή μας *Επτανησιακή Μουσική: Σκέψεις για μια νέα οπτική του φαινομένου σε συνάρτηση με κάποια πρόσφατα ερευνητικά ευρήματα*, στο Συνέδριο Ιστορίας της Επτανησιακής Μουσικής (Ληξούρι, 16 Οκτ. 1995, υπό δημοσίευση): Όπως και τόσοι ιταλοί συνθέτες, ο Καρρέρ δούλεψε σκληρά για βιοπορισμό, συνθέτοντας, για τους εκδότες Τζοβάννι Κάντι και Φραντσέσκο Λούκα, τουλάχιστον 90 έργα, κυρίως για πιάνο, κάποτε για φλάουτο και πιάνο. Αρκετά ήταν διασκευές γνωστών μελωδιών από όπερες της εποχής, κυρίως του

Βέρντι: προφανώς η εργασία αυτή του άνοιξε το δρόμο προς το Θέατρο Κάρκανο. Το έργο του, όπως σταδιακά το ανασύρει από άδικη αφάνεια η επιστημονική μελέτη, έχει αφομοιώσει θαυμαστά τα πρότυπα και την τεχνική της ιταλικής όπερας των μέσων του 19ου αιώνα, με επίκεντρο τον Βέρντι. Η περίπτωση του συγκρίνεται με εκείνη του Βραζιλιάνου Κάρλος Γκόμες (1836-96), που σταδιοδρόμησε λαμπρά στην Ιταλία, επίσης πρωτοπόρου μιας πρώιμης βραζιλιάνικης «εθνικής» σχολής, τον οποίο όμως η πατρίδα του προβάλλει (ορθότατα) με όλες τις τιμές.

Ανασύροντας τον Καρρέρ από την άδικη λήθη, ο Βύρων Φιδετζής μάς προτείνει απόψε δύο άγνωστες σελίδες του: 1) Το ατμοσφαιρικότερο Πρελούντιο, σε ρε ελάσσονα από την *Ισαβέλλα του Ασπεν* (1855), με ένα υπέροχο σόλο αγγλικού κόρνου.

Το έργο είναι ένα ερωτικό δράμα του 1400 ανάμεσα σε φεουδάρχες του Ρήνου, όπου η τσιγγάνα Έμπα θυμίζει λιγότερο την Αζουτσένα του *Τροβατόρε* (1853), παρ' ότι προδιαγράφει την Ουλρίκα στη *Δύναμη του πεπρωμένου* (1859).

2) Την Εισαγωγή από την ιστορική όπερα *Μαρία Αντουανέττα* (*Maria Antonietta*) σε κείμενο του κόντε Γεωργίου Ρώμα (πρώτη: Ζάκυνθος, Απόκρεω 1884). Ένα *Largo* σε σι ελάσσονα: μια ωραιότατη ανιούσα, δραματική φράση *tutti*, και, ύστερα από έναν ρυθμό ταμπούρου, μια παθητικότερη μελωδία (κλαρινέτα σε τρίτες, εν συνεχεία βιολιά και φλάουτα). Ακολουθούν ένα *Allegro brillante*, 2/4, σε λα μείζονα (ο κόσμος της αυλής;) και εν συνεχεία ένα τμήμα δραματικό (*Andante maestoso*) με μια εμφατική μνεία της *Μασσαλιώτιδας* στο τρομπόνι και ανάλογη επεξεργασία της. Τη μορφή κλείνει η επάνοδος στο *Allegro brillante*, με μια σύντομη coda.

ΣΑΒΒΑΤΟ 3 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1996
ώρα 20.30'

8η ΣΥΝΑΥΛΙΑ

Διευθυντής Ορχήστρας LAURENT PETITGIRARD
Σολίστ ΤΑΤΣΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗΣ, βιολί

Πρόγραμμα

CL. DEBUSSY: Πρελούδιο στο «Απομεισίμερο ενός φαινού»
C. SAINT-SAËNS: Κοντσέρτο αρ. 3 για βιολί και ορχήστρα
σε σι ελάσσονα, έργο 61
J. BRAHMS: Συμφωνία αρ. 1 σε ντο ελάσσονα, έργο 68

ΜΕΓΑΡΟ ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΑΘΗΝΩΝ Αίθουσα Φίλων της Μουσικής

ΣΑΒΒΑΤΟ 27 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1996

ώρα 20.30'

ΠΑΥΛΟΣ ΚΑΡΡΕΡ (1829 - 1896)

- **Εισαγωγή** από την όπερα *Μαρία Αντουανέττα*
(α' εκτέλεση με την Κ.Ο.Α.)

GIACOMO PUCCINI (1858 - 1924)

- **Recondita armonia**

Άρια του Μάριο Καβαρναντότσι από την Α' πράξη της όπερας *Τόσκα*

GIUSEPPE VERDI (1813 - 1901)

- **La vita è inferno**

ι του Ντον Αλβάρο από την Γ' πράξη της όπερας *Η δύναμη του πεπρωμένου*

ΠΑΥΛΟΣ ΚΑΡΡΕΡ (1829 - 1896)

- **Πρελούδιο** από την όπερα *Ισαβέλλα του Ασπεν*
(α' εκτέλεση με την Κ.Ο.Α.)

VINCENZO BELLINI (1801 - 1835)

- **Casta diva**

Άρια της Νόρμας από την Α' πράξη της όπερας *Νόρμα*

ALFREDO CATALANI (1854 - 1893)

- **Ebben... N' andrò lontana**

Άρια της Βαλλύ από την Α' πράξη της όπερας *Η Βαλλύ*

GIACOMO PUCCINI (1858 - 1924)

- **O mio babbino caro**

Άρια της Λαουρέττας από τη μονόπρακτη όπερα *Τζάννι Σκίκι*

GIACOMO MEYERBEER (1791 - 1864)

- **Εμβατήριο** από την όπερα *Ο προφήτης*
(α' εκτέλεση με την Κ.Ο.Α.)

Δ ι ά λ ε ι μ μ α

GIUSEPPE VERDI (1813 - 1901)

Ντουέτο Δυοδαιμόνας - Οθέλλου από την Α' πράξη της όπερας *Οθέλλος*

GIACOMO PUCCINI (1858 - 1924)

- **Ντουέτο** Καβαρναντότσι - Τόσκα από την Α' πράξη της όπερας *Τόσκα*

ΝΙΚΟΛΑΪ ΡΙΜΣΚΙ-ΚΟΡΣΑΚΟΦ (1844 - 1908)

- **Σουίτα** από την όπερα *Ο θρύλος της αόρατης πόλης του Κίτεξ*
και η παρθένα Φεβρωνία
(α' εκτέλεση με την Κ.Ο.Α.)

I. Πρελούδιο - Ύμνος στη φύση: *Larghetto à la breve*

II. Γαμήλια πομπή - Εισβολή των Τατάρων: *Allegretto*

III. Η μάχη του Κέρζενιετς: *Allegro*

IV. Ο ευλογημένος θάνατος της παρθένας Φεβρωνίας -

Η εισβολή στην αόρατη πόλη: *Larghetto*

ΒΥΡΩΝ ΦΙΔΕΤΖΗΣ Γεννήθηκε στη Θεσσαλονίκη και άρχισε τις μουσικές του σπουδές στο Κρατικό Ωδείο Θεσσαλονίκης, όπου σπούδασε βιολοντσέλο με τον Μανώλη Καζαμπάκα και ανώτερα θεωρητικά με τον Σόλωνα Μιχαηλίδη. Με υποτροφία του ΙΚΥ συνέχισε τις σπουδές του βιολοντσέλου στις Μουσικές Ακαδημίες της Βιέννης και του Ντέντμολντ με τους Βλ. Ορλόφ, Α. Ναβάρρα και Σ. Μπένες. Παράλληλα φοίτησε στην τάξη διεύθυνσης ορχήστρας του Χανς Σβαρόφσκι, στη Μουσική Ακαδημία της Βιέννης, από το 1973 έως το 1977, οπότε πήρε και το δίπλωμα διεύθυνσης ορχήστρας. Παρακολούθησε επίσης σεμινάρια με τους αρχιμουσικούς Μιλτιάδη Καρύδη (Βιέννη) και Ότμαρ Σούιτνερ (Βαϊμάρν). Για την καλλιτεχνική του δράση η Ακαδημία Αθηνών τον τίμησε με το Βραβείο Σπύρου Μοτσεϊνού. Έχει επίσης τιμηθεί από την Τράπεζα της Ελλάδος και τη Διεθνή Έκθεση Θεσσαλονίκης. Έχει εμφανιστεί ως σολίστ και ως διευθυντής ορχήστρας με όλες τις ελληνικές συμφωνικές ορχήστρες, καθώς και με ξένα συγκροτήματα στην Ελλάδα (Φεστιβάλ Αθηνών, Κερκύρας, Ηρακλείου, Δημήτρια Θεσσαλονίκης) και στο εξωτερικό (Αυστρία, Γερμανία, Ιταλία, Πολωνία, Τσεχοσλοβακία, Βραζιλία, Βουλγαρία, Γιουγκοσλαβία, Κύπρος). Συνεργάστηκε επί πολλά χρόνια με την Εθνική Λυρική Σκηνή όντας από το 1985 έως το 1992 μόνιμος αρχιμουσικός της. Από το 1987 είναι μόνιμος αρχιμουσικός της Κ.Ο.Α. Από τον Σεπτέμβριο του 1990 έως το 1992 ήταν επικεφαλής αρχιμουσικός της Κρατικής Φιλαρμονικής του Αικατερίνιεμπουργκ της πρώην Σοβ. Ένωσης. Από το 1992 είναι προσκεκλημένος αρχιμουσικός της «Καπέλα Ρωσία» (πρώην Ορχήστρα του Υπουργείου Πολιτισμού της Ε.Σ.Σ.Δ.). Έχει ηχογραφήσει πάνω από 20 δίσκους με έργα Καλομοίρη, Πετρίδη, Σκαλκώτα, Βάρβογλη, Ευαγγελάτου, Σαμάρα, Κωνσταντινίδη, Σισιλιάνου κ.ά. Για την προσφορά του στην ελληνική μουσική εξελέγη ομόφωνα επίτιμο μέλος της Ένωσης Ελλήνων Μουσουργών.

EVA URBANOVÁ Η Εύα Ουρμπάνοβα θεωρείται σήμερα η «πρώτη κυρία της Όπερας της Τσεχίας». Πήρε τα πρώτα ιδιαίτερα μαθήματα φωνητικής από την Λουτμίλα Κοτναουέροβα, όταν όμως θέλησε να συνεχίσει στο Ωδείο της Πράγας, απορρίφθηκε, διότι θεωρήθηκε «μεγάλης ηλικίας» (17 ετών!) και διότι ο εξαιρετικά μεγάλος όγκος της φωνής της απαιτούσε ιδιαίτερη εκγύμναση. Εργαζόμενη ως υπάλληλος λογιστηρίου στη Σιδηροδρομική Εταιρεία του Πίλσεν, εμφανιζόταν αρχικά σε συναυλίες με συγκροτήματα ροκ. Η πρώτη της εμφάνιση στο λυρικό θέατρο έγινε τον Απρίλιο του 1987 στην Όπερα του Πίλσεν στο ρόλο της ξένης πριγκίπισσας στη *Ρουσόλκα*. Τον Ιανουάριο του 1988 άρχισε η μόνιμη συνεργασία της με την Όπερα του Πίλσεν, ενώ τον Σεπτέμβριο του 1990 προσελήφθη στο Εθνικό Λυρικό Θέατρο της Πράγας. Έκτοτε εμφανίζεται τακτικά στην πατρίδα της και στο εξωτερικό (Η.Π.Α., Ιαπωνία, Γερμανία, Αγγλία, Φινλανδία, Ελβετία, Βέλγιο, Λουξεμβούργο, Γαλλία, Ελλάδα). Έχει συνεργαστεί με γνωστές ορχήστρες (Τσέχικη Φιλαρμονική, Φιλαρμονική του Λονδίνου, Γιομιούρι Συμφωνική Ορχήστρα της Ιαπωνίας, Ορχήστρα του BBC) και έχει εμφανιστεί σε διεθνή φεστιβάλ (Φεστιβάλ Άνοιξης της Πράγας, Φεστιβάλ της Σαβονλίνα). Το 1994 βραβεύτηκε με δύο σημαντικά βραβεία: Το Βραβείο Grammy Classic για το δίσκο *Celeste Aida* (Supraphon CD) και το Βραβείο Μουσικής του Ιδρύματος Juvenis για την καλύτερη εμφάνιση του 1993 (*Γλαγολιτική Λειτουργία*, Λονδίνο). Ερμηνεύει συχνά έργα των Ντβόρζακ, Σμέτανα, Μότσαρτ, Βέρντι, Πουτσίνι, Μπελλίνι.

EDMUND BARHAM Ο Έντμουντ Μπάραμ σπούδασε στο Κολλέγιο Μουσικής Τρίνιτι και στο Κέντρο Όπερας του Λονδίνου. Άρχισε τη σταδιοδρομία του στην Όπερα του Βούπερταλ, όπου ερμήνευσε όλους τους σημαντικούς ρόλους λυρικού τενόρου. Με την επιστροφή του στην Αγγλία άρχισε τακτική συνεργασία με την Αγγλική Εθνική Όπερα, την Όπερα του Βορρά και την Εθνική Όπερα της Ουαλλίας. Εμφανίστηκε επίσης στην Ελβετία, την Ουγγαρία, τη Βραζιλία, τις Η.Π.Α., την Αυστραλία (Κρατική Όπερα της Βικτώριας, Όπερα της Αυστραλίας). Στο ρεπερτόριό του περιλαμβάνει ρόλους από όπερες των Βέρντι, Πουτσίνι, Μασκάνι, Σμέτανα, Κόρσακοφ, Μότσαρτ, Ροσσίνι, Πονκιέλλι, Μπιζέ. Έχει συνεργαστεί με διακεκριμένους αρχιμουσικούς (Σερ Νέβιλ Μάρρινερ, Σάιμον Ρατλ), γνωστές ορχήστρες (Συμφωνική Ορχήστρα της πόλης του Μπίρμινγκχαμ) και διάσημους ερμηνευτές (Κάτια Ριτοσαρέλλι, Γκρέις Μπάμπρυ). Έχει εμφανιστεί σε διεθνή φεστιβάλ και έχει συνεργαστεί με ραδιοτηλεοπτικούς σταθμούς και γνωστές δισκογραφικές εταιρείες (Philips, EMI). Ερμηνεύει επίσης τακτικά τα μέρη του τενόρου σε ορατόρια και λειτουργίες.